

حال و روز معلولان در یک روز جهانی

به دنبال آرزوهایشان می‌دوند اما در مقابل مشکلات و کمبودهایشان سرخم نمی‌کنند،

به دنبال آرزوهایشان می‌دوند اما در مقابل مشکلات و کمبودهایشان سرخم نمی‌کنند، می‌خواهند گام به گام با صبر و حوصله با تحقق آرزوهایشان مرز بین معلولیت و عادی بودن را از بین ببرند؛ با وجود برچسب‌هایی از جنس ناتوانی، انگ و تبعیض‌هایی که از سوی جامعه علیه آنها وارد می‌شود، تلاش می‌کنند تا در جامعه همواره مطرح باشند.

به گزارش ایسنا، ۱۲ آذر مصادف با سوم دسامبر و «روز جهانی معلولان» است. این روز به منظور ارتقای آگاهی از معضلات و مشکلات معلولان، کوشش برای احقاق حقوق مدنی و منزلت اجتماعی آنها و تاکید بر حذف تبعیض علیه آنها برای معلولان نام گذاری شده است.

معلولیت عبارت است از ناتوانی در انجام تمام یا قسمتی از فعالیت‌های عادی زندگی فردی یا اجتماعی که به علت وجود نقصی مادرزادی یا اکتسابی، در قوای جسمانی یا روانی اطلاق می‌شود که معمولاً در اثر حوادث، آتش‌سوزی، تصادفات، مسمومیت‌ها و یا بیماری‌های مزمن به صورت اکتسابی و یا عوامل مادرزادی در افراد ایجاد می‌شود. تولد سالانه ۲۰ هزار کودک معلول با مشکلات ژنتیکی و مادرزادی

در حالیکه معلولیت براساس نوع و شدت آن تقسیم بندی می‌شود، براساس آمارهای سازمان بهزیستی شایع‌ترین نوع معلولیت در کشور معلولیت جسمی-حرکتی تلقی می‌شود بطوریکه حدود ۳۰ درصد از معلولیت‌ها به دلیل مشکلات جسمی-حرکتی، ۲۵ درصد به دلیل معلولیت ذهنی، ۱۵ درصد معلولیت شنوایی، ۱۱ درصد معلولیت بینایی و ۹ درصد بیماران روانی مزمن و سایر معلولیت‌های ناشناخته و چند ترکیبی هستند. لازم به ذکر است که ۲۴ هزار نفر از معلولان کشور را معلولان ضایعه نخاعی تشکیل می‌دهند.

در حال حاضر حدود ۱.۵ میلیون نفر (۲ درصد از افراد جامعه) دچار معلولیت شدید و نیازمند دریافت خدمات هستند که این افراد در سامانه سازمان بهزیستی دارای پرونده و تحت پوشش این سازمان قرار دارند البته این آمار جانبازان کشور را در بر نمی‌گیرد. از تعداد مذکور ۶۵ درصد از معلولان را جمعیت مردان و ۳۵ درصد از جمعیت آنها را زنان تشکیل می‌دهند.

سالانه حدود ۳۰ هزار کودک معلول به دلیل مشکلات ژنتیکی و مادرزادی متولد می‌شوند اما به نظر می‌رسد مسائل ژنتیکی با گسترش خدمات ژنتیک و فناوری‌های جدید و کاهش ازدواج‌های فامیلی در حال کاهش باشد این درحالیست که تولدهای نوزادان معلول در اثر زایمان‌های سخت و عدم رسیدگی‌ها رو به افزایش بوده است و نیاز است تا با غربالگری‌های مناسب و مراقبت‌های صحیح در دوران بارداری و تغذیه مناسب مادران مداخلات به موقعی انجام شود.

در همین رابطه با علی‌همت محمودنژاد مدیرعامل انجمن دفاع از حقوق معلولان به گفت‌وگو نشستیم که ضمن تشریح مشکلات معلولان، انتقاداتی را نیز نسبت به خدمات ارائه شده به این قشر از جامعه مطرح کرد که پاسخ آن را در همین گزارش از زبان حسین نحوی نژاد، معاون توانبخشی سازمان بهزیستی می‌خوانیم:

نارضایتی معلولان از کمیت خدمات بهزیستی سازمان‌های امدادی برای کمک بشتابند

در حالیکه روز جهانی معلولان به دلیل جبران توجه افکار عمومی در جهت رعایت حقوق معلولان در تمام جوامع در نظر گرفته شده است دکتر علی‌همت محمودنژاد- مدیرعامل انجمن دفاع از حقوق معلولان در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به عواملی که سلامت روان معلولان را تهدید می‌کند معتقد است که تامین وسایل کمک‌توانبخشی مانند عصا، پای مصنوعی، بریل، ویلچر و دیگر وسایل یکی از عوامل اصلی است که به طور اختصاصی سلامت روان معلولان را تحت تأثیر قرار می‌دهد و در حال حاضر کمبود باتری سمعک یکی از معضلاتی است که قشر معلولان ناشنوا با آن دست و پنجه نرم می‌کنند.

رئیس انجمن حمایت از حقوق معلولان ضمن انتقاد از خدمات کمک‌توانبخشی سازمان بهزیستی با بیان اینکه خدمات

توانبخشی این سازمان از کیفیت بالا اما کمیت پایینی برخوردار است گفت: با توجه به جمعیت زیاد افراد دارای معلولیت در کشور که بیش از یک میلیون و ۴۰۰ هزار نفر در سازمان بهزیستی دارای پرونده هستند همین مسئله باعث شده معلولان به دلیل پایین بودن کمیت وسایل از خدمات سازمان بهزیستی رضایت نداشته باشند.

به گفته وی براساس قوانین عمومی کشور سازمان بهزیستی اجازه تامین وسایل توانبخشی خارجی را ندارد این درحالیست که وسایل کمک توانبخشی داخلی نیز از استانداردهای لازم برخوردار نیستند و باتوجه به تاثیر نوسانات نرخ ارز بر قیمت وسایل توانبخشی معلولان لازم است تا همه سازمان های امدادگر مانند هلال احمر، بهزیستی و کمیته امداد به کمک معلولان بشتابند چراکه باتوجه به شرایط بحرانی، سازمان بهزیستی به تنهایی توان رفع مشکلات معلولان را ندارد.

یک میلیون معلول پشت نوبت دریافت خدمات توانبخشی

در همین راستا حسین نحوی نژاد معاون توانبخشی سازمان بهزیستی در گفت و گو با ایسنا، با بیان اینکه سالیانه حدود ۳۰۰ هزار مورد وسایل کمک توانبخشی توسط سازمان بهزیستی تهیه و به افراد ارائه می شود خاطرنشان کرد: به دلیل نوسانات نرخ ارز در سال جاری یکی از مسائل چالش برانگیز سازمان بهزیستی تهیه وسایل کمک توانبخشی بود اما در فصل پاییز قیمت ها سیر نزولی داشتند و با توجه به اینکه ۷۰ الی ۸۰ درصد از اعتبارات در اختیار استان ها قرار داشت لذا قادر شدیم تا به مرور خریدها را انجام دهیم اما کماکان کیفیت برخی وسایل به دلیل تحریم ها کمی پایین هست و در حال تلاش هستیم تا قطعات مورد نیاز را دریافت کنیم.

وی با بیان اینکه برخی از معلولان نارضایتی هایی در زمینه کیفیت و کمیت خدمات توانبخشی به دلیل کمبود بودجه سازمان بهزیستی دارند گفت: حدود یک میلیون نفر جهت دریافت خدمات توانبخشی سازمان بهزیستی پشت نوبت قرار دارند و با توجه به اینکه معلولیت معلولان ابتدا در کمیسیون پزشکی براساس نوع و شدت معلولیتشان مورد ارزیابی قرار می گیرند و سپس در کمیته توانبخشی بر اساس نوع نیاز اجتماعی مددکاری اولویت بندی می شوند بر همین اساس اگر بودجه ای در اختیار سازمان بهزیستی قرار گیرد براساس نوع و شدت معلولیت آنها مشکلات پشت نوبتی ها برطرف می کنیم.

نحوی نژاد همچنین تهیه سمعک را یکی از مشکلات سازمان بهزیستی دانست و خاطرنشان کرد: بعد از آزمایشات متعدد تولیدکنندگان داخلی، موفق شده ایم سمعک داخلی تولید کنیم و این موضوع می تواند به کاهش نیاز و وابستگی ما به خارج از کشور کمک کند.

بهره مندی ۳۴۰ هزار نفر از معلولان ساکن مناطق روستایی و صعب العبور از خدمات توانبخشی

معاون توانبخشی سازمان بهزیستی در ادامه با اشاره به دیگر خدماتی که سازمان بهزیستی به معلولان ارائه می دهد بیان کرد: ۱۲۰ هزار نفر از معلولان کشور در مراکز توانبخشی به صورت غیردولتی از خدمات روزانه، شبانه و یا خدمات در منزل را از سازمان بهزیستی دریافت می کنند. همچنین ۳۴۰ هزار نفر از معلولان در مناطق روستایی و صعب العبور سکونت دارند که از پوشش خدمات توانبخشی (مبتنی بر جامعه) که با مشارکت وزارت بهداشت سازمان بهزیستی، دهیاری ها، آموزش و پرورش و سایر نهادها راه اندازی شده بهره مند هستند.

دریافت خدمات پزشکی و درمانی، معضل اصلی معلولان

وجود ۴۰ هزار معلول شدید فاقد خانواده

نحوی نژاد معتقد است که یکی از معضلات اصلی معلولان دریافت خدمات پزشکی و درمانی است که توسط وزارت بهداشت به افراد ارائه می شود و با توجه به عدم شمول بیمه ها و افزایش نرخ خدمات درمانی بار مضاعفی را به بودجه سازمان بهزیستی وارد کرده است. لازم به ذکر است که خدمات توانبخشی مانند فیزیوتراپی، کاردرمانی، ارتوپدی فنی و بینایی سنجی در حدود ۵۵۰ کلینیک دولتی به افراد ارائه می شود و در شهرهایی که مراکز دولتی در آنجا وجود ندارد سازمان بهزیستی با مراکزی که این خدمات را ارائه می دهند قرارداد بسته و آنها این خدمات را به نیازمندان ارائه می کنند.

وی در ادامه با اشاره به مسئله "مراقبت و نگهداری از معلولان" گفت که حدود ۴۰ هزار معلولی که خانواده ندارند، از معلولیت شدیدی برخوردارند و یا در مراکز نگهداری و مراقبت می شوند از خدمات مراقبت های شبانه روزی پزشکی تغذیه و... بهره مند هستند.

درحالیکه پدیده ای به نام فرسودگی در مراقبین معلولان وجود دارد نحوی نژاد "طرح مراقبت در منزل" را یکی دیگر از طرح های اساسی و موثر سازمان بهزیستی دانست و افزود: باتوجه به اینکه خانواده های افراد دارای معلولیت نیاز دارند ساعتی در روز از خدمات طرح مراقبت در منزل برای معلولانشان استفاده کنند در حال حاضر ۱۵ هزار نفر از طرح مراقبت در منزل استفاده می کنند و طبق برآوردهای سازمان بهزیستی ۴۰۰ هزار نفر نیازمند دریافت این طرح هستند.

به گفته معاون توانبخشی سازمان بهزیستی در حال حاضر حدود ده میلیارد تومان اعتبار به این طرح اختصاص یافته که برای اجرای این طرح نیازمند بیش از ۲۰۰ میلیارد اعتبار هستیم تا بتوانیم به گونه ای مشکلات این افراد را پاسخگو باشیم.

تنها ۲۰ درصد معلولان مستمری دریافت می کنند
مستمری معلولان معادل نرخ کمتر از سه کیلو گوشت

به گزارش ایسنا، محمودنژاد در ادامه با اشاره به مستمری معلولان که از ابتدای سال ۹۵ این مستمری را دریافت می کنند گفت: درحالیکه تنها ۲۰ درصد از معلولان جامعه این مستمری را دریافت می کنند، این افراد در مجموع ۱۶۳ هزار تومان مستمری و یارانه از دولت دریافت می کنند به عبارت دیگر مستمری معلولان با نرخ کمتر از سه کیلو گوشت برابری می کند اما با ۱۶۳ هزار تومان می توان تنها برای پنج روز زندگی متوسطی داشت.

وی معتقد است که اگر برای قانون حمایت از حقوق معلولان اعتباراتی در نظر گرفته شود به طور حتم بسیاری از مشکلات معلولان برطرف خواهد شد چرا که در این قانون قید شده مستمری معلولان برابر با حقوق کارگری باشد این در حالیست که در حال حاضر معلولان یک نهم حقوق را برای مستمری خود دریافت می کنند.

وی در ادامه در خصوص عملکرد علی ربیعی وزیر رفاه نیز بیان کرد: دکتر ربیعی در خصوص تحقق نیازها و اهداف معلولان عملکرد مثبتی نداشتند چراکه به نظر در آن دوران در بیشتر مواقع شاهد "کاغذبازیها" بودیم به طوریکه طی پنج سال وزیری دکتر ربیعی تنها ۱۰ هزار تومان به مستمری معلولان اضافه شد؛ با این وجود معاون توانبخشی سازمان بهزیستی با اشاره به قانون "حمایت از حقوق معلولان" یکی از اهداف آن را ارتقای وضعیت معیشتی معلولان دانست و گفت: در سال ۹۶ با یاری سازمان هدفمندی یارانه ها اعتبارات خاصی به مستمری بگیران تعلق گرفت بطوریکه این اعتبارات تا سه و نیم برابر افزایش داشت اما هنوز هم این اعتبارات با نیازهای معلولان فاصله زیادی دارد.

به گفته نحوی نژاد در حال حاضر به هر خانوار ماهانه ۱۶۰ تا ۵۰۰ هزار تومان مستمری پرداخت می شود که به ازای یک فرد، ۵۳ هزار تومان آن را سازمان بهزیستی و ۱۰۸ هزار تومان نیز به یارانه خانوار دارای افراد معلول اضافه می شود.

پرداخت مستمری به ۷۰۰ هزار خانوار معلول

معاون توانبخشی سازمان بهزیستی افزود: تاکنون ۳۲۰ هزار نفر از سازمان بهزیستی مستمری دریافت می کردند که با کمک سازمان هدفمندی یارانه ها حدود ۴۰۰ هزار خانوار دیگر به این تعداد اضافه شد و در حال حاضر حدود ۷۰۰ هزار خانواری که معلول هستند از سازمان بهزیستی مستمری دریافت می کنند.

نحوی نژاد با اشاره به نارضایتی برخی مستمری بگیران گفت: با اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان و توجه دولت و مجلس امید است بتوانیم دغدغه و معیشت این افراد را کاهش دهیم و به مسائل پیشگیری و آموزش تمرکز بیشتری داشته باشیم.

وی ادامه داد: بعد از پیگیری های بسیاری از گروه های غیردولتی، دولتی، نمایندگان مجلس و سازمان بهزیستی امسال این قانون که از ضمانت و پیگیری های مالی دولت برخوردار است به تصویب رسید و سازمان برنامه و بودجه موظف است که اعتبارات این قانون را فراهم کند و به طور حتم بعد از دریافت این اعتبارات شاهد اتفاقات مثبتی در این قانون خواهیم بود.

بلا تکلیفی بیش از هزار واحد مسکونی معلولان در هشتگرد

درحالیکه یافتن خانه ای مناسب برای معلولان یکی از نیازهای اصلی و دشوار آنها به شمار می رود نایب رئیس سازمان

جهانی معلولان معتقد است که معلولان برای خرید مسکن با چالش‌های زیادی روبه‌رو هستند. معمولاً خانواده‌های دارای فرد معلول هزینه‌های زیادی را متحمل می‌شوند و به همین خاطر افراد دارای معلولیت مجبور هستند در خانه‌های سکوئت داشته باشند که از کیفیت کمتری برخوردار است این در حالیست که قرار بود دولت طبق قانون جامع حمایت از حقوق معلولان ۱۰ درصد از واحدهای مسکن ارزان قیمت را برای معلولان بسازد اما این مسئله هنوز محقق نشده است.

محمودنژاد با اشاره به اینکه خانواده‌های دارای افراد معلول جهت خرید و یا ساخت مسکن ۲۰ میلیون تومان هزینه دریافت می‌کنند معتقد است که این مبلغ معادل یک دهم قیمت خانه ۶۰ متری در منطقه متوسط تهران است و حتی با این مبلغ نمی‌توان مسکنی را در مناطق روستایی یا محروم برای معلولان ساخت.

به گفته وی در حال حاضر بیش از هزار و ۲۰ واحد مسکونی برای معلولان جسمی و نابینا در هشتگرد به دلیل عدم احساس مسئولیت مسئولان در تعاونی‌های مسکن بلاتکلیف مانده است؛ معلولانی که بیش از ۸۰ درصد هزینه یک مسکن را پرداخت کرده‌اند.

در همین راستا محمودنژاد از وزارت رفاه خواست که به مناسبت روز جهانی معلولان نسبت به تکمیل تعاونیهای مسکن آنها که در سراسر کشور بلاتکلیف مانده علی‌رغم تفاوت‌های اسمی تحت عنوان "مسکن مهر" یا "مسکن اجتماعی" اقدام کند. این درحالیست که معاون توانبخشی سازمان بهزیستی با اشاره به خدمات رفاهی و مسکن گفت: از زمان اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان حدود هفت هزار مسکن ساخته شده و در اختیار معلولان قرار گرفته و ۱۱ هزار مسکن نیز در دست ساخت است.

پرداخت ۳۰ میلیون کمک بلاعوض برای تامین مسکن به معلولان

به گفته وی باتوجه به تفاهم نامه سه جانبه بین سازمان بهزیستی، بنیاد مستضعفان و خیرین مسکن ساز، ۱۵ میلیون از طرف بنیاد مستضعفان، ۱۰ میلیون از طرف سازمان بهزیستی و پنج میلیون توسط خیرین مسکن ساز جهت تامین مسکن به معلولان پرداخت می‌شود؛ یعنی در مجموع ۳۰ میلیون بودجه بلاعوض به معلولان در این زمینه ارائه می‌شود.

نحوی نژاد با بیان اینکه معلولان مناطق محروم و روستایی برای دریافت این هزینه در اولویت قرار دارند خاطرنشان کرد: طبق قانون حمایت از حقوق معلولان قرار بر این است که زمین رایگان نیز در اختیار معلولان قرار گیرد و وزارت راه و شهرسازی موظف است درصدی از مسکن‌های خود را به معلولان تعلق دهد در همین راستا به منظور مناسب سازی محل زندگی افراد دارای معلولیت نیز در سال جاری ۲۷ میلیارد تومان برای مناسب سازی محل زندگی معلولان اعتبار دریافت کرده ایم چراکه نبود دسترسی مناسب در زندگی معلولان یکی از مسائلی است که موجب تضعیف روحیه و عدم اعتماد به نفس آنها می‌شود.

به گفته وی، طبق برآوردی که سازمان بهزیستی برای اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان انجام داده است این سازمان نیازمند ۱۲ هزار میلیارد بودجه است این در حالیست که بودجه حوزه توانبخشی در سال جاری تنها حدود هزار میلیارد تومان بوده و این مسئله نشان از این مسئله دارد که باید جهش اساسی تری در تمهیدات خود داشته باشیم البته به نظر می‌رسد دولت در این زمینه برنامه‌های خوبی دارد.

معاون توانبخشی سازمان بهزیستی معتقد است که اگرچه ممکن است نتوانیم قانون جامع را به طور کامل در سال آینده اجرا کنیم اما به نظر می‌رسد با توجه به تمهیدات در نظر گرفته شده برخی از دغدغه‌ها بر اساس اولویت‌ها برطرف شود که بعد از بهتر شدن وضع مالی و بازگشت منابع مالی به طور حتم می‌توانیم بخش‌های دیگر قانون را نیز اجرا کنیم.

ایجاد ۳۰ مرکز حمایت شغلی برای معلولان

به گزارش ایسنا، درحالیکه یکی از بزرگترین مسائل آزاردهنده جامعه معلولان در حال حاضر نامناسب بودن وضعیت اشتغال آنهاست بطوریکه زندگی بسیاری از آنها را از جهات مختلف تحت شعاع قرار داده محمودنژاد-مدیرعامل انجمن دفاع از حقوق معلولان معتقد است که بیشترین مشکلات افراد دارای معلولیت ناشی از استخدام نشدن آنهاست چراکه دولت، سازمان‌ها و نهادها علی‌رغم تحصیلات عالی بسیاری از معلولان، آنها را نمی‌پذیرند و همین مسئله موجب بروز

مشکلات مختلفی برای آنها می شود.

در همین راستا نحوی نژاد با اشاره به طرح "تسهیل گری اشتغال معلولان" بیان کرد که با توجه به اینکه از اواخر سال ۹۴ تسهیل گری اشتغال انجام شده است تاکنون توانسته ایم حدود ۳۰ مرکز حمایت شغلی در کشور راه اندازی کنیم.

به گفته معاون توانبخشی سازمان بهزیستی در این طرح افرادی تحت عنوان "مربی شغلی" آموزش دیده و سپس معلولان را به لحاظ جسمی، روانی، نوع توانمندی و علایق آنها ارزیابی می کنند و بعد از ارائه آموزش هایی به آنها مشاغل مناسب معلولان را ارزیابی کرده و به نوعی واسطه ای بین دولت، کارفرما و معلول می شوند؛ آنها وظیفه دارند تا زمانی که فرد دارای شغل دائمی شود معلولان را تحت نظارت خود قرار دهند تا به مرور وابستگی آنها کاهش یابد. از این طریق می توانیم فرصت های شغلی و مراکز کاریابی را گسترش دهیم که تاکنون این مراکز برای هزار نفر شغل ایجاد کرده است.

وی در ادامه با اشاره به حق کارفرمایی و خویش فرمایی معلولان و یارانه ارتقای کارایی معلولان خاطرنشان کرد: با توجه به قانون حمایت از حقوق معلولان دولت مکلف است سهم بیمه کارفرمایی را به ازای به کارگیری هر فرد معلول به کارفرما پرداخت کند به عبارت دیگر دولت باید برای جبران عدم کارایی بین ۳۰ تا ۵۰ درصد از حقوق معلولان، حق بیمه و سهم کارفرما را پرداخت کند. تشکیل شورای عالی معلولان ضروری است

محمودنژاد، عضو اصلی هیئت مدیره سازمان جهانی معلولان در ادامه گفت وگویی خود با ایسنا، به قانون "حمایت از حقوق معلولان" اشاره کرد و افزود: درحالی که یکی از خواسته های ما مبنی بر این بود که همه این قانون به صورت لایحه به مجلس ارائه شود اما این قانون توسط دکتر ربیعی به صورت مصوبه هیات وزیران و لایحه نوشته شد.

به گفته محمود نژاد از دو سال گذشته تاکنون که مصوبه هیات وزیران برای معلولان در نظر گرفته شده هنوز هیچ اعتباری برای اجرای آن در نظر گرفته نشده است از طرفی دیگر باتوجه به اینکه لایحه حمایت از حقوق معلولان که در مجلس سال ۹۷ به تصویب رسید اکنون شاهد زمزمه هایی هستیم که برای اجرای آن در سال ۹۸ هیچ اعتباری در نظر گرفته نشده است، در همین راستا نیاز است سازمان بهزیستی و دیگر نهادهای کشور تلاش کنند تا این لایحه به طور جدی اجرایی شود.

محمودنژاد که حدود ۱۲ سال پیش "تشکیل شورای عالی معلولیت" را به دولت ارائه کرد، تشکیل نشدن این شورا را ناشی از کج سلیفگی مدیران کشور دانست و افزود: در لایحه حمایت از حقوق معلولان تشکیل این شورا ضرورت دارد.

به گفته عضو اصلی هیئت مدیره سازمان جهانی معلولان "تشکیل شورای عالی معلولیت" متشکل از وزرای کشور، رئیس سازمان بهزیستی و نماینده تشکل های رسمی معلولین در سراسر کشور است که در این شورا مشخص می شود که چه نهادهایی حقوق معلولان را رعایت و چه نهادهایی حقوق آنها را پامال کردند و قرار بر این است تا بر اساس لایحه حمایت از حقوق معلولان کسانی که حقوق معلولان را رعایت نمی کنند مجازات شوند، البته اگر این بند از قانون دستخوش تحول سایر بندهای قانون نشود.

ایسنا-نجمه محمودنیا